

treba zadovoljiti potrebe obrade i odlaganja otpada Splitsko-dalmatinske županije na ekološki prihvatljiv i ekonomski održiv način u razdoblju od 2020.-2044. godine. Uspostavljeni CGO Splitsko-dalmatinske županije će zadovoljavati potrebe oko 10,6% populacije Republike Hrvatske.

Uspostavljanjem ovog CGO za potrebe cijele županije i uključivanjem svih jedinica lokalne samouprave u predviđeni sustav, stvorit će se uvjeti za sanaciju i zatvaranje svih postojećih neusklađenih odlagališta na tom području. CGO Splitsko-dalmatinske županije upravlja županijska komunalna tvrtka REGIONALNI CENTAR ČISTOG OKOLIŠA d.o.o.

Za zahvat Centar za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinske županije na lokaciji u Kladnjicama u Općini Lećevica proveden je postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš na temelju izrađene Studije o utjecaju na okoliš Centra za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinskoj županiji, te ishodoeno Rješenje Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva o prihvatljivosti zahvata za okoliš (Klasa: UP/I 351-03/05-02/12; Ur.broj:531-08/3-1-JM-06-10 od 27. studenog 2006.g.).

Za izmjenу izgradnje Centra za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinske županije na lokaciji u Kladnjicama u Općini Lećevica proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš, odnosno izrađen je Elaborat zaštite okoliša na temelju kojeg nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš uz promjenu mjera i programa praćenja stanja okoliša utvrđenih rješenjem o prihvatljivosti zahvata na okoliš, te je na temelju toga ishodoeno Rješenje o prihvatljivosti zahvata (Klasa: UP/I 351-03/16-08/07 Urbroj: 517-06-2-1-1-16-58 od 14. lipnja 2017. godine).

Nakon toga je ishodoena lokacijska dozvola na temelju Idejnog projekta iz prosinca 2013. godine, revizija kolovoz 2017. godina, gospodarskog subjekta GEOPROJEKT d.d., Split.

U sklopu CGO u planu je i izrada šest pretovarnih stanica (Split, Sinj, Zagvozd, Brač, Hvar i Vis). Projekt izgradnje CGO Splitsko-dalmatinske županije biti će sufinancirano sredstvima EU fondova iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. za koji je potrebno napraviti dokumentaciju za prijavu projekta.⁷

- Reciklažno dvorište

Grad Vrgorac nema izgrađeno reciklažno dvorište. Kako je prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17) Grad Vrgorac dužan osigurati funkcioniranje najmanje jednog reciklažnog dvorišta, prema Planu prostornog uređenja Grada Vrgorca s pripadajućim Izmenama i dopunama („Vjesnik“ - službeno glasilo grada Vrgorca“ broj 9/06, 7/10, 1/11 i 21/16) na području poslovne zone Jurilji u Zavojanima i Ravči predviđa se lokacija za smještaj reciklažnog dvorišta za komunalni otpad, ali i za građevni otpad.

Člankom 5. Pravilnika o gospodarenju otpadom postavljeni su uvjeti kojima mora udovoljiti građevina ili dio građevine u kojoj se obavlja postupak gospodarenja otpadom odnosno reciklažno dvorište.

Grad Vrgorac se može prijaviti za neposredno sufinanciranje Projektne dokumentacije za ishodoenje građevinske dozvole za izgradnju reciklažnog dvorišta od strane FZOEU sa 80% učešća u opravdanim troškovima. Također Grad Vrgorac se može prijaviti na natječaj za dostavu projektnih prijedloga „Građenje reciklažnih dvorišta“ u kojem se definiraju ciljevi, uvjeti i postupci za dodjelu bespovratnih sredstava namijenjenih provedbi projekata u svezi s izgradnjom, opremanjem i upravljanjem reciklažnim dvorištima. U natječajima je definiran najviši iznos koji se može dodijeliti projektnom prijedlogu za izgradnju reciklažnog dvorišta, a iznos bespovratnih sredstava po pojedinačnom projektnom prijedlogu iznosi maksimalno 85% od ukupnog iznosa prihvatljivih troškova projekta.

- Ostale planirane građevine

U Planu prostornog uređenja Grada Vrgorca s pripadajućim Izmenama i dopunama („Vjesnik“ - službeno glasilo grada Vrgorca“ broj 9/06, 7/10, 1/11 i 21/16) u sklopu poslovne zone Jurilji se planira izgradnja i pretovarne stanice, kompostane, platoa za prihvati i predobradu glomaznog otpada pretežno metalnog sadržaja. Također se predlaže da se u sklopu poslovne zone Jurilji razmotri i uspostava sortirnice za sortiranje odvojeno prikupljenog otpada radi povećanja vrijednosti odnosno kvalitete odvojeno prikupljenog otpada i pripreme otpada za recikliranje.

⁷ <http://rcco.hr/zupanijski-centar-za-gospodarenjem-otpadom/>

Projekt izgradnje CGO Splitsko-dalmatinske županije definirao je lokacije izgradnje šest pretovarnih stanica (Split, Sinj, Zagvozd, Brač, Hvar i Vis), gdje u Gradu Vrgorcu se ne planira izgradnja pretovarne stanice.

3.3.2. Status sanacije neusklađenih odlagališta

Odlagalište komunalnog otpada Ajdanovac nalazi se oko 2 km jugoistočno od samog Grada Vrgorca uz cestu Vrgorac-Ploče. Prostire se na površini od cca. 1.5 ha, na nagibu brežuljka iznad prometnog prijevoja prema naselju Vina. Prostor odlagališta je II zona sanitarne zaštite izvora pitke vode. Na odlagalištu otpada Ajdanovac otpad se odlaže od 1970. godine.

Na odlagalište se odlaže zajedno komunalni, neopasni proizvodni otpad, a za prekrivanje se koristi i građevinski otpad. Prilaz je osiguran cestom duljine 270 m. Odlagalište je ograđeno, ali nema donji brtveni sloj, procjedne vode su nekontrolirano odlazile u podzemlje, nije se otplinjavao otpad i nije postojao sustav za odvodnju oborinskih voda.

Za izradu projektne dokumentacije za sanaciju i zatvaranje odlagališta Ajdanovac potpisan ugovor sa Institutom IGH d.d., FZOEU je spreman sufinancirati izradu tehničke dokumentacije sa 75% ukupne vrijednosti, a sukladno Ugovoru o korištenju sredstava Fonda za neposredno sudjelovanje Fonda u sufinanciranju Programa sanacije odlagališta komunalnog otpada Ajdanovac iz siječnja 2005. godine.

3.3.3. Lokacije onečišćene otpadom i njihovo uklanjanje

Lokacije onečišćene otpadom smatraju se sve one lokacije na kojima se nalaze određene količine obrađenog i/ili neobrađenog otpada, a koje nisu usklađene s odredbama važećih zakonskih propisa. Razlikuju se:

- Postojeća odlagališta neopasnog i/ili inertnog otpada na kojima nije provedeno usklađivanje postojećeg stanja s odredbama nacionalnog i europskog zakonodavstva te gdje u njihovom radu nisu primijenjene NRT (najbolje raspoložive tehnologije),
 - Lokacije odbačenog otpada - tzv. „divlja“ odlagališta otpada,
 - „Crne točke“ - lokacije visokog rizika onečišćene proizvodnim (tehnoškim) otpadom.
- Lokacije odbačenog otpada - „Divlja“ odlagališta otpada**

„Divlja“ odlagališta otpada odnosno lokacije odbačenog otpada su mjesta gdje najčešće fizičke i/ili pravne osobe odbacuju otpad. Iskustvo je pokazalo da je riječ o „naučenim“ lokacijama na koje se otpad odbacuje i nakon provedene sanacije, odnosno uklanjanja otpada što je često rezultat nedosljedne provedbe zakonskih propisa kojima je uređena obaveza uklanjanja odbačenog otpada od strane vlasnika, posjednika ili korisnika nekretnine. Uglavnom je riječ o građevnom i glomaznom otpadu, a nešto rjeđe o miješanom komunalnom i ostalim kategorijama komunalnog otpada.

Sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom službe nadležne za komunalni red, JLS nadležne su za provedbu mjera za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i uklanjanje odbačenog otpada. Navedene mjere uključuju provedbu redovitog godišnjeg nadzora i vođenje evidencije o lokacijama odbačenog otpada, procijenjenoj količini odbačenog otpada, obvezniku uklanjanja otpada i predaju otpada osobi ovlaštenoj za gospodarenje otpadom. Trenutno ne postoji jedinstvena nacionalna baza podataka lokacija odbačenog otpada, ali su pojedine županije i gradovi uspostavile vlastite informacijske sustave evidencije. Sustav evidentiranja lokacija odbačenog otpada biti će uspostavljen u sklopu Informacijskog sustava gospodarenja otpadom u nadležnosti HAOP.

Na području Grada Vrgorca postoji 25 "divljih" odlagališta (cca 10.750 m² otpada). U sljedećoj tablici je dan popis „divljih“ odlagališta koje je potrebno sanirati i ukloniti.

Tablica 13. Popis „divljih“ odlagališta na području Grada Vrgorca

Rb	Lokacija	Površina (m ²)	Količina otpada (m ³)	Ključni broj otpada	Godina početka odlaganja	Napomena
1	Stilja	80	50	17 01 07, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	2004.	
2	Stilja prema lukovima 1	100	40	17 01 07, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 10, 20 01 39, 20 01 40	1990.	
3	Stilja prema lukovima 2	200	60	02 01 02, 02 01 03, 16 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 17 04 05, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1990.	
4	Stilja prema lukovima 3	1.000	300	17 01 07, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1980.	
5	Milina zasjeda Mijaca jama	100	1.000	02 01 02, 20 01 01, 20 01 11, 20 01 35*, 20 01 36, 20 01 39, 20 01 40	1960.	
6	Raskrižje Kozica-Mijaca	2.500	400	02 01 02, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40	1960.	
7	Poljica 1	200	50-60	16 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 35*, 20 01 36, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1960.	
8	Poljica 2	100	50	02 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 17 02 03, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1960.	
9	Poljica 3	3.000	300	17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 35*, 20 01 36, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1960.	
10	Raščane	250	80	20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1994.	U zadnje četiri godine otpad se ne odlaže.
11	Kozica-stara cesta Makarska	500	200	16 01 03, 16 01 04*, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	2000.	

12	Vlaka	300	250	02 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 10, 20 01 11, 20 01 35*, 20 01 36, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1950.	Raštrkano.
13	Majići	2.000	1.300	16 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 20 03 07	2009.	
14	Zavojane	1.300	500	02 01 02, 16 01 03, 16 01 04*, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1950.	Postavljena ploča "Zabranjeno odlaganje otpada".
15	Turići	150	50	16 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 03 07	1998.	
16	Višnjica	700	200	02 01 03, 16 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1980.	
17	Kokorići	150	70	16 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 35*, 20 01 36, 20 01 39, 20 03 07	2007.	
18	Orah Buhnji	250	60	17 01 07, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1995.	
19	Rastok polje	100	30	17 02 03, 20 01 01, 20 01 38, 20 01 39	2008.	Provodile su se akcije čišćenja.
20	Podprolog				1970.	Zaraslo.
21	Veliki Prolog Dropulići	250	150	02 01 02, 17 01 07, 17 02 01, 17 04 05, 20 03 07	2004.	
22	Barbiri	400	150	02 01 03, 17 01 07, 17 02 01	1980.	
23	Umčani	500	300	17 01 07, 17 02 01, 20 03 07	2003.	Provodile su se akcije čišćenja.
24	Umčani pored groblja	200	10	20 02 03	2004.	
25	Vrgorac	600	200	17 01 07	1998.	
26	Škulja Vidovići	3.000	5.000	16 01 03, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1970.	Do 2008. odlagalište komunalnog otpada.
Ukupno		17.930	10.750	-	-	-

Izvor: Gradska čistoća i usluge d.o.o.

3.4. Ocjena stanja

U Gradu Vrgorcu komunalni otpad se organizirano prikuplja od strane davatelja usluge Gradska čistoća i usluge d.o.o.

Odvojeno sakupljanje papira i kartona, plastike, stakla i tekstila se provodi putem zelenih otoka koji su postavljeni u 5 naselja na području Grada. Također građani prikupljenu otpadnu ambalažu (plastičnu, staklenu i metalnu) predaju u trgovine na području Grada Vrgorca koji preuzimaju ovlaštene sakupljači UNIJA NOVA d.o.o. i Respekt d.o.o.

Miješani komunalni otpad se prikuplja jednom tjedno, dok se glomazni otpad prikuplja prema pozivu građana (do 2 m³ bez naknade).

Davatelj usluge Gradska čistoća i usluge d.o.o. će dodatno omogućiti odvajanje otpada u skladu sa Zakonom o održivom gospodarenju otpadom putem žutih vrećica za odvajanje plastike i putem plavih vrećica za odvajanje otpadnog papira iz domaćinstava. Trenutno ne postoji sustav za odvojeno prikupljanje biootpada. Prema Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17) biorazgradivi otpad (biorazgradivi otpad u okviru javne usluge je biootpad i otpadni papir i karton) će se trebati prikupljati na lokaciji korisnika usluge, na način da se papir i karton odvojeno prikuplja od biootpada. Građanima se uz pomoć sufinanciranja komunalne opreme mogu podijeliti i komposter za kućno kompostiranje.

Grad Vrgorac dužan je izgraditi reciklažno dvorište u kojem bi se prikupljale i privremeno skladištile manje količina posebnih vrsta otpada prema Pravilniku o gospodarenju otpadom. Na lokaciji poslovne zone Jurilji u Zavojanima i Ravči predviđa se lokacija za smještaj reciklažnog dvorišta za komunalni otpad, a dodatno i za građevni otpad.

Otpad sa područja Grada Vrgorca se odlaže na odlagalištu Ajdanovac. U tijeku je izrada projektne dokumentacije za sanaciju i zatvaranje odlagališta.

U budućem razdoblju potrebno intenzivno provoditi izobrazno-informativne aktivnosti namijenjene građanima vezano za selektivno odvajanje otpada kako bi se što više približili zakonskim ciljevima u sakupljanju otpada, provoditi akcije sakupljanja otpada, sanirati lokacije odbačenog otpada („divlja odlagališta“) i što prije uspostaviti reciklažno dvorište.

3.5. Ostvarivanje ciljeva

3.5.1. Procjena količina ukupno proizvedenog komunalnog otpada za razdoblje od 2017.-2022.

Procjene količina komunalnog otpada za razdoblje od 2017. do 2022. godine izrađuju se sa ciljem točnijeg te detaljnijeg i preciznijeg planiranja buduće infrastrukture za gospodarenje otpadom. Zahtjevnost preciznosti procjene kretanja količine komunalnog otpada proizlazi iz razloga što parametri na kojima se ista bazira ne ovise isključivo o evidentiranim količinama proizvedenog komunalnog otpada, već su isti u korelaciji i s demografsko-ekonomskim kretanjima te socio-kulturološkim utjecajem.

Projekcija ukupnih godišnjih količina proizvedenog otpada koja će se stvarati na području Grada Vrgorca od 2017. do 2022. godine je procjena trenda koja se temelji na:

- podacima o ukupnoj količini proizvedenog komunalnog otpada,
- noćenju turista prema podacima Državnog zavoda za statistiku⁸,
- procjeni kretanja BDP-a⁹,
- indeksu osobne potrošnje stanovnika¹⁰,
- prirodnom prirastu stanovništva¹¹,
- procijenjenom sastavu miješanog komunalnog otpada u RH.¹²

Uvažavajući planirane aktivnosti i dokumente koji opisuju cjeloviti sustav gospodarenja otpadom na nacionalnoj i regionalnoj razini, pretpostavljeni su sljedeći ulazni parametri:

- broj stanovnika do 2022. će nastaviti trend smanjenja,
- broj noćenja turista će postepeno rasti, ali ne značajno¹³,
- predviđen je rast stope BDP-a i osobne potrošnje stanovnika,
- na razmatranom području prosječan obuhvat organiziranim odvozom otpada bit će 100 %.

U Tablici 14. je prikazana projekcija ukupnih godišnjih količina proizvedenog komunalnog otpada za razdoblje od 2017. - 2022. godine.

⁸ Priopćenje Državnog zavoda za statistiku: Dolasci i noćenja turista u 2016. (za prijašnje godine nema objavljenih statistika)

⁹ World Economic Outlook Database, Meunarodni monetarni fond (MMF)

¹⁰ Dokument: Izrada jedinstvene metodologije za analize sastava komunalnog otpada, određivanje prosječnog sastava komunalnog otpada u Republici Hrvatskoj i projekcija količina komunalnog otpada; projekt Hrvatske agencije za okolis i prirodu

¹¹ Procijenjeno prema podacima iz DZS

¹² zvor:HAOP

¹³ Procijenjeno prema podacima iz DZS

Tablica 14. Projekcija ukupnih godišnjih količina proizvedenog komunalnog otpada u Gradu Vrgorcu za razdoblje od 2017. - 2022. godine

Godina	Komunalni otpad (t)
2017.	2.291
2018.	2.310
2019.	2.332
2020.	2.357
2021.	2.384
2022.	2.413

Kako je vidljivo, količina proizvedenog komunalnog otpada u nastupajućem planskom razdoblju ima blago rastući trend. Prosječni godišnji porast količina je 0,8%, a prema nacionalnom planu očekuje se porast oko 1 %. Razlog tome je pretpostavljeni rast BDP-a i osobne potrošnje stanovnika, ali i sve veći broj turista koji dolaze na područje Grada Vrgorca.

3.5.2. Ciljne vrijednosti gospodarenja komunalnim otpadom do 2022. godine sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom i Planom gospodarenja otpadom RH

Jedne od ciljnih vrijednosti gospodarenja komunalnim otpadom do 2022. godine s obzirom na obveze unapređenja sustava gospodarenja komunalnim otpadom te pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje su:

- smanjenje mase proizvedenog komunalnog otpada za 5% u odnosu na 2015. godinu,
- povećanje ukupne mase odvojeno prikupljenog otpadnog papira, stakla, plastike, metala iz komunalnog otpada u minimalnom udjelu od 50% mase tog otpada u proizvedenom komunalnom otpadu do 01.01.2020. godine,
- povećanje odvojenog prikupljanja (prvenstveno otpadnog papira, stakla, plastike, metala, biootpada i dr.) na 60% mase proizvedenog komunalnog otpada proizvedenog u 2022. godini u odnosu na 2015. godinu,
- povećanje odvojenog prikupljanja biootpada na 40% mase proizvedenog biootpada u komunalnom otpadu proizvedenom u 2022. godini u odnosu na 2015. godinu,
- odložiti na odlagališta manje od 25% mase proizvedenog komunalnog otpada.

Stupanjem na snagu Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17) određene su granične količine miješanog komunalnog otpada za određivanje iznosa poticajne naknade za smanjenje količine proizvedenog miješanog komunalnog otpada.

Za određivanje minimalnih ciljeva gospodarenja otpadom koje je potrebno postići do 2022. godine prema Planu gospodarenja otpadom RH kao i ciljeva za granične količine miješanog komunalnog otpada prema Uredbi, odnosno za projekcije količina otpada od 2017. - 2022. godine, za referentnu količinu uzimala se količina proizvedenog komunalnog otpada u 2015. godini temeljem službenog podatka HAOP-a.

Prema raspoloživim podacima iz 2015. godine za Grad Vrgorac, proizvedeno je ukupno 2.252 tona otpada. Primijenivši cilj u kojem je potrebno smanjiti masu proizvedenog komunalnog otpada za 5% na Grad Vrgorac, treba postupno smanjiti količine ukupno proizvedenog otpada za oko 115 t kako bi se smanjile količine za 5% do kraja 2022. godine. Grad Vrgorac već pokazuje trend smanjenja ukupnih nastalih količina, a pa je ako u 2016. godini proizvedeno 2.251 t otpada što je za 25% manje količine nego proizvedene količine u 2012. godini (2.972 t).

U Tablici 15. je prikazane su plan smanjenja količina miješanog komunalnog otpada za razdoblje od 2017. - 2022. godine.

Tablica 15. Plan smanjenja količina miješanog komunalnog otpada u Gradu Vrgorcu za razdoblje od 2017.-2022. godine.

Godina	Dio referentne količine (%)	Miješani komunalni otpad (t)
2017.	80	1791
2018.	74	1657
2019.	66	1478
2020.	58	1299
2021.	54	1209
2022.	50	1120

U tablici 15. prikazan je plan smanjenja količina proizvedenog miješanog komunalnog otpada do kraja 2022. godine sukladno stopama smanjenja količina proizvedenog miješanog komunalnog otpada koje će se primjenjivati u postupku određivanje iznosa poticajne naknade za smanjenje količine proizvedenog miješanog otpada.

Kako je području Grada Vrgorca u 2015. godini proizvedeno 2.239 t miješanog komunalnog otpada, do kraja 2022. godine treba količinu miješanog komunalnog otpada svesti na oko 1.120 tona. U sljedećoj tablici (Tablica 16.) prikazan je plan povećanja količina odvojeno prikupljenog papira, plastike, metala i stakla za razdoblje od 2017. - 2020. godine.

Projekcija je rađena ciljem da se prikaže dinamika ostvarenja obveze pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje, u minimalnom udjelu od 50 % mase otpada do 1. siječnja 2020.

Prema procjenama u 2015. godini odvojeno je sakupljeno oko 13,2 t papira, plastike, stakla i metala, s time da je 11,8 t činilo staklena ambalaža.

U svrhu postizanja zakonskog cilja osiguranja pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje otpadnog papira i kartona, plastike, metala i stakla, uz pretpostavku nepromijenjenog sastava proizvedenog komunalnog otpada, odnosno postojanosti udjela otpadnog papira i kartona, plastike, metala i stakla u komunalnom otpadu od 52%, te da će se sve sakupljene količine predati na recikliranje i pripremu za ponovnu uporabu potrebno je, u odnosu na 2015. godinu, ukupnu količinu odvojeno sakupljenog papira, plastike, stakla i metala do 01. siječnja 2020. godine povećati za oko 550 t.

Do kraja 2019. godine trebalo bi osigurati odvojeno sakupljanje najmanje 50% zbirne mase tog otpada u proizvedenom komunalnom otpadu. U raspoloživom vremenu zadani cilj može se postići samo iznimno visokim godišnjim povećanjem stope odvojenog sakupljanja (12-13% - Tablica 16).

Tablica 16. Plan povećanja odvojeno sakupljenih komponenti (prioritetno papir, plastika, metal i staklo) za razdoblje od 2017. do kraja 2019. godine

Godina	Količine prikupljenog papira, metala, plastike i stakla (t)	Udio prikupljenog otpada (%)
2017.	300	25,6
2018.	443	37,8
2019.	586	50,0

U Tablici 17. prikazan je plan povećanja količina odvojeno sakupljenog komunalnog otpada za razdoblje od 2017. - 2022. godine s ciljem da zbroj svih odvojeno sakupljenih vrsta otpada bude 60% proizvedene količine komunalnog otpada na kraju 2022. godine.

Tablica 17. Plan povećanja količina odvojeno sakupljenog komunalnog otpada za razdoblje od 2017. - 2022. godine prema stopama iz PGO RH

Godina	Količine prikupljenog papira, metala, plastike i stakla (t)	Udio prikupljenog otpada (%)
2017.	396	30
2018.	587	36
2019.	778	44
2020.	969	52
2021.	1.160	56
2022.	1.352	60

Kako bi se postigao cilj iz Plana, do kraja 2022. godine potrebno je odvojeno prikupiti 1.352 t otpada (Tablica 17).

Posebno je i propisan cilj u kojem se traži odvojeno prikupljanje 40% mase proizvedenog biootpada.

U Tablica 18. dan je plan povećanja količina odvojeno prikupljenog biootpada.

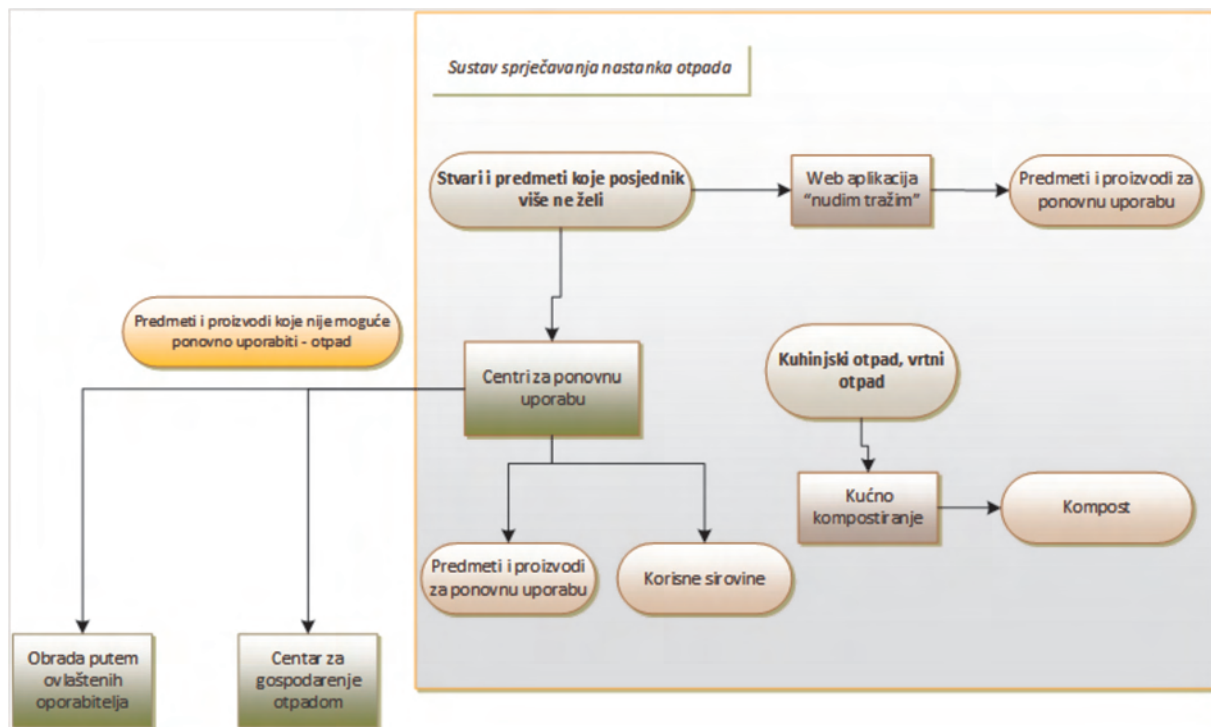
Tablica 18. Plan povećanja količina odvojeno sakupljenog biootpada za razdoblje od 2017. - 2022. godine prema stopama iz PGO RH

Godina	Biootpad (t)	Udio prikupljenog biootpada (%)
2017.	89	11
2018.	134	17
2019.	178	23
2020.	223	29
2021.	267	34
2022.	311	40

4. MJERE ZA OSTVARENJE CILJEVA SMANJIVANJA ILI SPRJEČAVANJA NASTANKA OTPADA, IZOBRAZNO-INFORMATIVNE AKTIVNOSTI I AKCIJE PRIKUPLJANJA OTPADA

Sprječavanje nastanka otpada definirano je člankom 7. Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17). Sprječavanje nastanka otpada na prvom je mjestu u redu prvenstva gospodarenja otpadom, a podrazumijeva mjere poduzete prije negoli neka tvar, materijal ili proizvod postane otpad, u svrhu smanjenja količina otpada, uključujući ponovnu uporabu proizvoda ili produženje životnog vijeka proizvoda putem ponovne uporabe proizvoda, smanjenja negativnih utjecaja nastalog otpada na okoliš i ljudsko zdravlje, te smanjenja sadržaja opasnih tvari u materijalima i proizvodima.

Zakon o održivom gospodarenju otpadom propisuje osnovne mjere sprječavanja nastanka otpada, a sukladno zakonskim odredbama sastavni dio Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine je i Plan sprječavanja nastanka otpada.

Slika 5. Shema sustava sprječavanja nastanka otpada sukladno Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017.-2022.

U sustavima kružnoga gospodarstva koje predlaže Europska komisija¹⁴ i Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. - 2022. godine, dodana se vrijednost proizvoda zadržava što je dulje moguće i ne stvara

¹⁴ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, vijeću, europskom gospodarskom i socijalnom odboru i odboru regija, COM(2015) 614, 2.12.2015. Zatvaranje kruga - akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo

se otpad. Resursi se zadržavaju u gospodarstvu nakon kraja uporabnog vijeka proizvoda kako bi se opetovano produktivno upotrebljavali i tako stvarali novu vrijednost.

Prvi od ciljeva u Planu je smanjenje ukupne količina proizvedenog komunalnog otpada za 5% u odnosu na ukupno proizvedenu količinu komunalnog otpada u 2015. godini na nacionalnoj razini, a kao najvažnije mjere za postizanje navedenog cilja su uspostava Centara za ponovnu uporabu¹⁵ i uspostava sustava kućnog kompostiranja.

Centri za ponovnu uporabu

Prema redu prvenstva u gospodarenju otpadom djelatnosti centra predstavljaju aktivnosti sprječavanja nastanka otpada kad se radi o proizvodima i aktivnosti pripreme za ponovnu uporabu kad se radi o otpadu.

Uspostavom centara za ponovnu uporabu potiče se razmjena i ponovna uporaba isluženih proizvoda ili stvari i predmeta koje posjednik ne treba i ne želi, a još uvijek se mogu koristiti. Kroz centre za ponovnu uporabu ponovno se mogu uporabiti tekstil (odjeća i obuća), namještaj, električni i elektronički uređaji, te predmeti široke potrošnje poput posuđa, knjiga, igračaka, sportske opreme, bicikala, dječje opreme i sl.

Predlaže se uspostava centra za ponovnu uporabu i web aplikacije „nudim-tražim“ koja će olakšati razmjenu stvari i predmeta koje posjednik ne treba i ne želi te aplikaciju mrežno povezati unutar svih centara za ponovnu uporabu. U tu svrhu poticati će se uključivanje dionika socijalne i solidarne ekonomije.

Prema Planu gospodarenja otpadom RH u okviru reciklažnog dvorišta može se osigurati i odvojeni dio za ponovnu uporabu proizvoda (npr. „kutak ponovne uporabe proizvoda“).

Kućno kompostiranje

U Planu sprječavanja nastanka otpada kao i u cijelom Planu gospodarenja otpadom RH jedne od važnijih mjera su sprječavanje nastanka biootpada i odvojeno sakupljanje biootpada u svrhu uporabe. Kao jedna od mjera za sprječavanje nastanka biootpada definirano je i poticanje kućnog kompostiranja. Cilj je postići da kućanstva odvajaju biootpad od ostalog kućnog (komunalnog) otpada odlaganjem u spremnike za biootpad, te da kompostiranjem u vlastitim komposterima ili u vlastitom vrtu smanje ukupnu količinu proizvedenog biootpada. Za postizanje ovog cilja bit će potrebno izraditi edukacijsko informativne materijale, organizirati promidžbene aktivnosti i radionice, a s obzirom da primjena kućnog kompostiranja ovisi o dostupnim površinama za korištenje proizvedenog komposta, prioritet za provođenje ove mjere su ruralna područja, odnosno predgrađa urbanih sredina s većim brojem samostalnih stambenih jedinica s okućnicom.

Predmetni Plan gospodarenja otpadom RH obuhvaća slijedeće mjere kućnog kompostiranja:

- nabavu i distribuciju kućnih kompostera,
- izradu edukacijsko-informativnih materijala, i
- organizaciju edukativnih i promidžbenih aktivnosti i radionica.

Ostali ciljevi i prioriteti u nacionalnom Planu su sprječavanje nastanka komunalnog otpada, električnog i elektroničkog otpada, sprječavanje nastanka otpadnog papira i kartona, sprječavanje nastanka građevnog otpada.

Za plansko razdoblje u Gradu Vrgorcu predviđa se nabava spremnika za kompostiranje biootpada te provođenje programa edukacije stanovništva.

Izobrazno-informativne aktivnosti

Obveza jedinica lokalne samouprave je osiguranje izobrazno-informativnih aktivnosti propisanih Zakonom o održivom gospodarenju otpadom, a kako slijedi:

¹⁵ Centri za ponovnu uporabu i mreže za ponovnu uporabu (za promociju ponovne uporabe i pripremu za ponovnu uporabu) jesu subjekti čija je aktivnost sakupljanje, obnova ili popravak i ponovna distribucija proizvoda koji bi u suprotnom postali otpad. Centri za ponovnu uporabu mogu pod određenim uvjetima, proizvode ili dijelove proizvoda koji su postali otpad postupkom uporabe odnosno pripremom za ponovnu uporabu (provjera, čišćenje ili popravak) pripremiti za ponovnu uporabu i uz ukidanje statusa otpada vratiti na tržište kao proizvod. Izvor: Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022.

- jedinica lokalne samouprave dužna je o svom trošku, na odgovarajući način osigurati godišnje provedbu izobrazno-informativnih aktivnosti u vezi gospodarenja otpadom na svojem području, a osobito javne tribine, informativne publikacije o gospodarenju otpadom i objavu specijaliziranih priloga u medijima kao što su televizija i radio,
- jedinica lokalne samouprave dužna je u sklopu mrežne stranice uspostaviti i ažurno održavati mrežne stranice s informacijama o gospodarenju otpadom na svojem području,
- izvješće o provedbi izobrazno-informativnih aktivnosti sastavni je dio godišnjeg izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave.

Uspjeh i realizacija svih zadanih ciljeva gospodarenja otpadom značajno ovisi o informiranosti i kontinuiranom obrazovanju svih sudionika u procesu stvaranja i gospodarenja otpadom te je nužno kontinuirano informiranje i obrazovanje svih sudionika u procesu. Obzirom na navedeno, izobrazno-informativne aktivnosti potrebno je organizirati na način da se osiguraju aktivnosti koje će omogućiti dostupnost informacija o važnosti i načinima sprječavanja nastanka otpada kao i važnosti odvojenog sakupljanja otpada i odgovarajućeg gospodarenja njime (primjerice sustavno informiranje javnosti putem pisanih medija, radija i televizije).

Oglašavanja u medijima mogu obuhvatiti velike promidžbene akcije o aktualnim temama npr. redovna izvješća o stanju na terenu. Informiranje i izobrazba mogu se provoditi i raspačavanjem letaka, postavljanjem plakata na javnim mjestima i sl. Svakako u izobrazno-informativne aktivnosti treba uključiti i edukaciju po vrtićima i školama sa svrhom razvijanja ekološke svijesti kod djece i mladih.

Sukladno navedenom za Grad Vrgorac se predlažu izobrazno-informativne aktivnosti koje će biti usmjerene na odvojeno sakupljene količine otpada, o usluzi prijevoza krupnog komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge, a potrebno je uspostaviti i edukativno-informativne aktivnosti u vrtićima i školama gdje bi se organizirala predavanja.

Osim edukacija koje su usmjerene na odvojeno prikupljanje otpada, a u svrhu promicanju kružnog gospodarstva predlažu se dodatne kampanje usmjerene na sprječavanje nastanka komunalnog otpada, a osobito na sprječavanje nastanka otpada od hrane. Kako je sprječavanje nastanka otpada prvo u redu gospodarenja otpadom potrebno je intenzivirati edukacijske aktivnosti, te ne samo informirati građane putem letaka i brošura, već se više usmjeriti na oglašavanje putem društvenih mreža ili promotivnih spotova u medijima, a kampanje dodatno potaknuti u školama i vrtićima ili tribinama na javnim mjestima gdje je velika protočnost ljudi.

Za tu svrhu važno je izraditi komunikacijsku strategiju koja bi obuhvatila sve navedene mjere sprječavanja nastanka otpada. Za provođenje komunikacijske strategije sprječavanja nastanka otpada prvo je bitno razviti informativne aktivnosti, uključujući i mjere, s potrebom osvješćivanja javnosti o problemima vezanim za otpad kao i aktualnim stanjem na području Grada Vrgorca. Mogu se organizirati kampanje u svrhu informiranja kućanstva o količinama otpada koji nastaje, a koji se odlaže na odlagališta, te nužnosti sprječavanja njegova nastanka.

Za Grad Vrgorac predlažu se sljedeće izobrazno-informativne aktivnosti:

- obavještavati kućanstva o usluzi prijevoza krupnog komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge,
- obavijestiti kućanstva o donošenju odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i prikupljanja biorazgradivog komunalnog koja će sadržavati sve točke koje su propisane Uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom¹⁶,
- obavijestiti kućanstva o odluci o mjerama za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i mjerama za uklanjanje odbačenog otpada,
- u sklopu Internet portala Grada Vrgorca redovno objavljivati informacije o gospodarenju otpadom na području Grada,
- periodički organizirati javne tribine na temu održivog gospodarenja otpadom i/ili organizirati predavanja po školama i/ili objavljivati specijalizirane priloge u medijima,
- provođenje edukacija koje bi bile vezane za sprječavanje nastanka komunalnog otpada uz posebni naglasak na sprječavanje nastanka otpada od hrane - intenzivirati edukacijske aktivnosti, oglašavanje putem društvenih mreža ili u medijima, a kampanje dodatno potaknuti u školama i vrtićima ili tribinama na mjestima gdje je velika protočnost ljudi.

¹⁶ Odluku obavezno objaviti na mrežnim stranicama jedinice lokalne samouprave.

Akcije prikupljanja otpada

Akcije prikupljanja otpada mogu organizirati pravne i fizičke osobe - obrtnik, u suradnji s osobom koja posjeduje odgovarajuću dozvolu sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom. Akcija prikupljanja otpada može se organizirati samo uz prethodnu suglasnost upravnog odjela JLS nadležnog za poslove zaštite okoliša.

Dodatno što Grad Vrgorac može provesti su posebne akcije skupljanja istrošenih proizvoda koje im više ne trebaju, gdje bi se građane pozvalo da takve proizvode donesu na određeno mjesto.

U slučaju manjih divljih odlagališta moguće je provesti akcije čišćenja okoliša. Pritom se u građanima budi svijest o važnosti odgovornog gospodarenja otpadom.

Zaključno

- **Uspostava centra za ponovnu uporabu ili u okviru reciklažnog dvorišta osigurati odvojeni dio za ponovnu uporabu proizvoda (npr. „kutak ponovne uporabe proizvoda“),**
- **Uvođenje kućnog kompostiranja - kompostiranje u vlastitim komposterima ili u vlastitom vrtu (prioritet su ruralna područja, odnosno predgrađa urbanih sredina s većim brojem samostalnih stambenih jedinica s okućnicom),**
- **Izrada edukacijsko-informativnih materijala i organizacija promidžbenih aktivnosti i radionica na temu kućnog kompostiranja,**
- **U sklopu internet portala Grada Vrgorca redovito objavljivati informacije o gospodarenju otpadom na području Grada - redovno obavještavati kućanstva o lokacijama i radnim vremenima reciklažnih dvorišta, usluzi prijevoza krupnog komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge, informacije o odvojenom prikupljanju otpada itd.**
- **Obavijestiti kućanstva o donošenju odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i prikupljanja biorazgradivog komunalnog koja će sadržavati sve točke koje su propisane Uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom**
- **Poticati provedbe akcija čišćenja okoliša**
- **Intenzivirati provođenje akcija prikupljanja otpada.**

5. OPĆE MJERE ZA GOSPODARENJE OTPADOM, OPASNIM OTPADOM I POSEBNIM KATEGORIJAMA OTPADA

5.1. Opće mjere gospodarenja otpadom

U svrhu sprječavanja nastanka otpada te primjene propisa i politike gospodarenja otpadom, primjenjuje se red prvenstva gospodarenja otpadom sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom.

Gospodarenje otpadom provodi se na način koji ne dovodi u opasnost ljudsko zdravlje i koji ne dovodi do štetnih utjecaja na okoliš. Zabranjeno je odbacivanje otpada u okoliš.

Sakupljanje, prijevoz i obrada predmeta i/ili tvari koji se mogu smatrati otpadom u svrhu zaštite javnog interesa nužni su ako bi neprimjenjivanje istog moglo:

- ugroziti zdravlje ljudi,
- izazvati rizik od onečišćenja voda, zraka, tla i/ili ugrožavanje životinja ili biljaka ili narušavanje njihovih prirodnih životnih uvjeta,
- narušiti održivo korištenje voda ili tla,
- onečistiti okoliš u većoj mjeri od neophodnog,
- izazvati opasnosti od požara ili eksplozije,
- izazvati prekomjernu buku,
- pogodovati pojavi ili razmnožavanju uzročnika bolesti,
- narušiti javni red i sigurnost, ili
- značajno narušiti izgled mjesta, krajolika i/ili kulturnog dobra.

Opći ciljevi gospodarenja otpadom su:

- odvajanje gospodarskog rasta od porasta količina nastalog otpada,
- očuvanje prirodnih resursa,

- > smanjenje ukupne mase otpada koja se odlaže na odlagališta,
- > smanjenje emisija onečišćujućih tvari u okoliš,
- > smanjenje opasnosti za zdravlje ljudi i okoliš.

Otpad čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti mora se odvojeno sakupljati i skladištiti.

Grad Vrgorac dužan je na svom području osigurati, sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom:

1. javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada,
2. odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada,
3. sprječavanje odbacivanja otpada na način suprotan Zakonu o održivom gospodarenju otpadom te uklanjanje tako odbačenog otpada,
4. provedbu Plana gospodarenja otpadom RH,
5. provođenje izobrazno-informativne aktivnosti na svom području, i
6. mogućnost provedbe akcija prikupljanja otpada.

Osnovni ciljevi na nacionalnoj razini za gospodarenje otpadom koje je potrebno postići do 2022. godine u odnosu na 2015. godinu navedeni u Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. - 2022. godine su:

- unaprijediti sustav gospodarenja komunalnim otpadom,
- unaprijediti sustav gospodarenja posebnim kategorijama otpada,
- unaprijediti sustav gospodarenja opasnim otpadom,
- sanirati lokacije onečišćene otpadom,
- kontinuirano provoditi izobrazno-informativne aktivnosti,
- unaprijediti informacijski sustav gospodarenja otpadom,
- unaprijediti nadzor nad gospodarenjem otpadom,
- unaprijediti upravne postupke u gospodarenju otpadom.

5.2. Gospodarenje opasnim otpadom

Zakon o održivom gospodarenju otpadom propisuje obvezu predaje problematičnog otpada odvojeno od miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog otpada.

Grad Vrgorac odnosno davatelj usluge dužan je osigurati infrastrukturu za odvojeno prikupljanje opasnog otpada iz kućanstva putem reciklažnih dvorišta.

U Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. - 2022. godine, kao mjera unaprjeđenja sustava gospodarenja opasnim otpadom se navodi da je potrebno provesti analizu postojećih i potrebnih kapaciteta za obradu opasnog otpada, što uključuje izradu studije izvedivosti koja će analizirati postojeće kapacitete za obradu opasnog otpada i utvrditi potrebne dodatne kapacitete. Na temelju toga će se dati dodatne smjernice za unaprjeđenje sustava koje će se moći primijeniti na jedinice lokalne samouprave.

5.3. Mjere gospodarenja posebnim kategorijama otpada

Sukladno Zakonu, **posebnom kategorijom otpada** smatraju se: biootpad, otpadni tekstil i obuća, otpadna ambalaža, otpadne gume, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, otpad koji sadrži azbest, medicinski otpad, otpadni električni i elektronički uređaji i oprema, otpadni brodovi, morski otpad, građevni otpad, otpadni mulj iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, otpad iz proizvodnje titan dioksida, otpadni poliklorirani bifenili i poliklorirani terfenili, određeni otpad za kojeg, temeljem analize postojećeg stanja o gospodarenju tim otpadom, ministar odlukom utvrdi da je radi ispunjavanja načela gospodarenja otpadom, provedbe reda prvenstva te zaštite ljudskog zdravlja i okoliša potrebno odrediti poseban način gospodarenja tim otpadom, te određeni otpad za kojeg je propisom Europske unije uređen način gospodarenja.

Za šest posebnih kategorija otpada uveden je sustav proširene odgovornosti proizvođača odnosno naplata naknade za stavljanje na tržište proizvoda od kojih nastaje određena kategorija otpada i uspostavljen je nacionalni sustav sakupljanja i obrade. To su ambalažni otpad, otpadna vozila, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadne gume, električni i elektronički otpad.

Sukladno Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom u okviru sakupljanja komunalnog otpada korisniku usluge se pružaju sljedeće usluge povezane sa javnom uslugom:

- sakupljanje reciklabilnog komunalnog otpada na lokaciji obračunskog mjesta korisnika usluge,
- sakupljanje otpadnog papira, metala, plastike, stakla i tekstila putem spremnika postavljenih na javnoj površini,
- sakupljanje otpada određenog posebnim propisom koji uređuje gospodarenje otpadom u reciklažnom dvorištu odnosno mobilnom reciklažnom dvorištu.

Grad Vrgorac provodi odvojeno prikupljanje posebnih kategorija otpada na način da je osiguran odgovarajući broj zelenih otoka odvojeno sakupljanje.

5.3.1. Biootpad

Biootpad je biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, hrana i kuhinjski otpad iz kućanstava, restorana, ugostiteljskih i maloprodajnih objekata i slični otpad iz proizvodnje prehrambenih proizvoda.

Plan gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine definira cilj odvojenog sakupljanja 40% mase proizvedenog biootpada do 2022. godine koji je sastavni dio komunalnog otpada.

Cilj na razini RH je postići da kućanstva odvajaju biootpad od ostalog komunalnog otpada odlaganjem u spremnike za biootpad te njegova biološka obrada aerobnim ili anaerobnim postupcima.

Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom predviđa odvojeno prikupljanje miješanog komunalnog otpada od biorazgradivog komunalnog otpada na način da se otpadni papir i karton prikuplja odvojeno od biootpada.

Ukupni potencijal odvojeno prikupljenog biootpada na području Grada Vrgorca iznosi oko 820 t, ali treba napomenuti da prema dosadašnjim europskim iskustvima maksimalno dostignuti postotak odvajanja biootpada u kućanstvima nikada nije jednak ukupnom potencijalu¹⁷.

Prema projekcijama količina biootpada u Gradu Vrgorcu, do kraja 2022. godine potrebno je sakupiti oko 311 t biootpada, da bi se postigao cilj odvojenog prikupljanja 40% mase proizvedenog biootpada.

Kod urbanih sredina problematika odvojenog prikupljanja biootpada na mjestu nastanka ima više razina kompleksnosti, odnosno u nju se, ovisno o odluci, mogu uključiti ili samo područja s mogućnošću kućnog kompostiranja ili cijele gradske cjeline, prilikom čega se u potpuno urbanim dijelovima najčešće koristi koncept posebnog spremnika za biootpad (tzv. „smeđa kanta“). Odvojeno prikupljanje u gradskim cjelinama zahtijeva uvođenje nove posebne kante u kojoj građani odvajaju biootpad iz kućanstava. Takav sustav, osim što zahtijeva zasebne spremnike i vozila za prikupljanje i odvoz, dalje zahtijeva građevine za obradu biootpada, poput kompostana ili bioplinskih postrojenja, koje trenutno ne postoje na području Grada Vrgorca niti Splitsko-dalmatinske županije.

“Budući da izgradnja i održavanje postrojenja za obradu biootpada predstavljaju znatan kapitalni i operativni izdatak, prije donošenja odluke potrebno je napraviti studiju izvodljivosti skupljanja i obrade biootpada, u sklopu koje će se, kroz odgovarajuće analize tehničke izvodljivosti, financijske i ekonomske analize uključivo analize rizika, provjeriti potreba za uspostavom takvog sustava u postojećoj situaciji gospodarenja otpadom.

5.3.2. Ambalažni otpad

Sustav gospodarenja ambalažnim otpadom obuhvaća sav ambalažni otpad, neopasni i ambalažni otpad onečišćen opasnim tvarima, a cilj koji se treba ostvariti putem sustava gospodarenja ambalažnim otpadom je sprječavanje nastajanja ambalažnog otpada, ponovna uporaba ambalaže, recikliranje i drugi postupci oporabe ambalažnog otpada te u konačnici smanjenje odlaganja ambalažnog otpada.

Prema odredbama Pravilnika o ambalaži i otpadnoj ambalaži (NN 88/15, 78/16), ambalažni otpad sakupljaju tvrtke koje posjeduju odgovarajuću dozvolu za gospodarenje otpadom i koje su temeljem javnog

¹⁷ Compulsory implementation of separate collection of biowaste, Federal Environment Agency (Germany), 2014.

poziva sklopile ugovor sa FZOEU o sakupljanju ambalažnog otpada, a koje će morati osigurati skladišne i tehničko-tehnološke uvjete sakupljanja ambalažnog otpada. Neovisno o navedenom davatelj usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada (Gradska čistoća i usluge d.o.o.) svejedno je obavezan u okviru Zakonom propisane obveze odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila prikupljati i otpadnu ambalažu od navedenih materijala. Građane se treba poticati i educirati da odvajaju ambalažni otpad od ostalih vrsta komunalnog otpada te ga odlažu u odgovarajuće spremnike, odnosno neposredno predaju direktno tvrtkama za sakupljanje ambalažnog otpada.

Prema članku 19. Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu davatelj usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada dužan je sakupljenu ambalažu od stakla i plastike predati ili prevesti tvrtkama za sakupljanje koje su temeljem javnog poziva sklopile ugovor sa FZOEU, Gradska čistoća i usluge d.o.o. ima pravo na naknadu od FZOEU za troškove prikupljanja za prikupljene i predane količine otpadnog stakla i otpadne plastike na skladište sakupljača utvrđenih posebnom odlukom FZOEU.

Trenutno se papir i karton, plastika i staklo odvojeno prikupljaju u spremnicima na zelenim otocima. Sukladno Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom prikupljanje papira i kartona odnosno biorazgradivog otpada, će se prikupljati kod korisnika usluge, a davatelj javne usluge dužan je osigurati korisniku usluge spremnik za predaju papira i kartona.

5.3.3. Građevni otpad i otpad koji sadrži azbest

Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, do 1. siječnja 2020. mora se putem nadležnih tijela osigurati priprema za ponovnu uporabu, recikliranje i druge načine materijalne oporabe, uključujući postupke zatrpavanja i nasipavanja, u kojima se otpad koristi kao zamjena za druge materijale, neopasnog građevnog otpada u minimalnom udjelu od 70% mase otpada.

U Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. - 2022. godine postavljen je cilj prema kojem je potrebno odvojeno prikupiti 75% građevnog otpada.

Prema Pravilniku o gospodarenju građevnim otpadom i otpadom koji sadrži azbest (NN 69/16), vlasnik građevnog otpada dužan je osigurati da je naveden otpad predan ovlaštenoj osobi.

Fizička osoba koja je vlasnik građevnog otpada može:

- otpad predati osobi koja upravlja reciklažnim dvorištem,
- otpad nastao od određenih proizvoda opće predviđene namjene (iz Priloga II. Pravilnika o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest) predati proizvođaču građevnog proizvoda koji na tržište područja Republike Hrvatske stavlja proizvod iste ili slične opće predviđene namjene na način da kupcu i/ili korisniku proizvoda osigura mogućnost povrata takvog uporabljenog proizvoda, što uključuje i višak materijala i mogućnost preuzimanja otpada koji nastaje od takvog proizvoda.

Gospodarenje s građevnim otpadom povjerava se osobama ovlaštenim za gospodarenje građevnim otpadom.

Na području Grada Vrgorca u planu je izgradnja reciklažnog dvorišta za građevni otpad na području poslovne zone Jurilji u Zavojanima i Ravči gdje je predviđena lokacija prema Planu prostornog uređenja Grada Vrgorca („Vjesnik“ - službeno glasilo grada Vrgorca“ broj 9/06, 7/10, 1/11 i 21/16).

Prema Pravilniku o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest, vlasnik odnosno korisnik građevine u kojoj se nalazi azbest, dužan je, radi planiranja sustava gospodarenja građevnim otpadom koji sadrži azbest, na poziv jedinice lokalne samouprave, u roku određenom tim pozivom, dostaviti podatke o lokaciji građevine, procjeni količine, vrste i statusu materijala za kojeg je izvjesno da će postati azbestni otpad.

Vlasnik ili korisnik građevine ili dijela građevine dužan je:

- redovito pregledavati dijelove građevine koji sadrže azbest kako bi utvrdio da li uslijed oštećenja ili dotrajalosti dolazi do izdvajanja azbestnih čestica iz materijala (materijal koji se mrvi) i po potrebi poduzeti mjere održavanja odnosno popravka (otvrdnjavanje azbesta, površinsko očvršćivanje azbesta i dr.) kojima se sprječava izdvajanje azbestnih čestica iz tog materijala,

- kad odluči da se dotrajali dio građevine koji sadrži azbest više ne održava odnosno popravlja, osigurati izdvajanje azbesta iz dijelova te građevine na način da se spriječi raznošenje azbestnih vlakana te čestica, prašine i komada koji sadrže azbest izvan odgovarajuće građevine odnosno gradilišta.

Posjednik azbestnog otpada dužan je azbestni otpad, kojega predaje osobi koja upravlja reciklažnim dvorištem taj otpad predati u zatvorenom spremniku ili u odgovarajućoj nepropusnoj ambalaži (zatvorena čvrsta vreća ili materijal u potpunosti omotan odgovarajućom polietilenskom folijom i dr.) ili na drugi odgovarajući način kojim se posve sprječava svako ispuštanje azbestnog otpada, azbestnih vlakana i azbestne prašine izvan odgovarajućih spremnika.

U slučaju kada posjednik azbestnog otpada, koji predaje azbestni otpad ovlaštenoj osobi, isti nije pripremio za prijevoz, tu pripremu će obaviti osoba, koja obavlja prijevoz azbestnog otpada, prije obavljanja prijevoza tog otpada.

Osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem dužna je preuzeti pošiljku azbestnog otpada, kada posjednik azbestnog otpada otpad preda u zatvorenom spremniku ili u odgovarajućoj nepropusnoj ambalaži. Kada posjednik azbestnog otpada ne postupi sukladno tome, osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem nije dužna preuzeti takvu pošiljku azbestnog otpada.

Fizičke osobe građevni otpad koji sadrži azbest bez naknade predaju ovlaštenoj osobi koja ima sklopljen ugovor s FZOEU za prijevoz građevnog otpada koji sadrži azbest. Naknadu troškova prijevoza i zbrinjavanja takvog otpada osiguravaju JLS i FZOEU. Poslovni subjekti uz naknadu predaju građevni otpad koji sadrži azbest ovlaštenoj osobi za gospodarenje ovom vrstom otpada.

Odlaganje čvrsto vezanog azbestnog otpada - građevnog otpada koji sadrži azbest i čvrsto vezani azbestni otpad, dozvoljeno je na odlagalištu neopasnog otpada, na posebno izdvojenoj kazeti za azbest.

Grad Vrgorac dužan je osobi koja upravlja odgovarajućim reciklažnim dvorištem u cijelosti nadoknaditi sljedeće troškove gospodarenja građevnim otpadom koji sadrži azbest koji je nastao u kućanstvu:

- troškove koji nastaju u reciklažnom dvorištu radi preuzimanja, skladištenja i pripreme za prijevoz,
- troškove prijevoza od odgovarajućeg reciklažnog dvorišta do odlagališta s posebno izgrađenom kazetom za zbrinjavanje azbesta, i
- troškove zbrinjavanja građevnog otpada koji sadrži azbest na odlagalištu s posebno izgrađenom kazetom za zbrinjavanje azbesta.

Grad Vrgorac dužan je dopisom, odnosno putem sredstava javnog priopćavanja ili na drugi odgovarajući način, uputiti poziv vlasnicima odnosno korisnicima građevina u kojima se nalazi azbest i od njih pribaviti podatke o lokacijama na kojima se nalazi azbest na području Grada Vrgorca, procjeni količine, vrste i statusu materijala za kojeg je izvjesno da će postati azbestni otpad. Prikupljene podatke Grad Vrgorac treba dostaviti FZOEU.

5.3.4. Otpadni tekstil i obuća

Otpadni tekstil i obuću građani predaju:

- davatelju usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada putem spremnika za odvojeno prikupljanje otpadnog tekstila postavljenog na javnoj površini ili na drugi odgovarajući način,
- osobi koja upravlja reciklažnim dvorištem, ili
- prodavatelju tekstila i/ili obuće (čije su prodajne površine veće od 400 m²).

Pravna osoba ili fizička osoba-obrtnik, otpadni tekstil i obuću predaje sakupljaču odnosno oporabitelju otpadnog tekstila i obuće.

Sukladno Pravilniku o gospodarenju otpadnim tekstilom i otpadnom obućom (NN 99/15) prodavatelj je dužan osigurati preuzimanje otpadnog tekstila i/ili otpadne obuće u svojem prodajnom prostoru od posjednika iz kućanstva, bez naknade i bez obveze kupnje, i to za onu vrstu tekstila odnosno obuće koja se predaje kao otpad, a koju ima u svom asortimanu prodaje. Prodavatelj je dužan, na vidljivom mjestu, u svojem prodajnom prostoru ili neposrednoj blizini istog pod njegovim nadzorom osigurati spremnike za sakupljanje otpadnog tekstila i/ili otpadne obuće. Odredbe se odnose na prodavatelje čije su prodajne površine tekstila i/ili obuće veće od 400 metara kvadratnih.